

Porin vammaisneuvoston lausunto Kirjurinluoto-Kalifornian kehittämisohjelmasta

Porin vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua Kirjurinluoto-Kalifornian kehittämisohjelmasta. Alue on tärkeä virkistykseen helmi Porin kaupunkikeskustan välittömässä läheisyydessä ja tähänastisten käyttäjäkokemusten perusteella on varsinkin suurempien tilaisuuksien osalta saavutettavuudessa vielä parantamisen varaa. Onkin hienoa, että esteettömyys ja saavutettavuus on nostettu kehittämistavoitteina esiin.

Vammaisneuvoston keskustelussa nousi esiin joiltain osin suunnitelmassa jo mainittujakin asioita kuten esteettömyyden ja saavutettavuuden parantamisen sekä erityisryhmien ja eri ikä- ja käyttäjäryhmien huomioiminen.

Esteettömyyden katkeamaton ketju

Esteettömyysnäkökulmasta yksi tärkeimmistä asioista on esteettömyyden katkeamaton ketju, joka alkaa jo siitä vaiheesta, jossa matkailija (tai vaikka paikkakuntalainenkin) hakee tietoa alueesta ja sen palveluista. Tietojen tulee olla helposti löydettävissä ja helposti ymmärrettävässä muodossa.

Ennakkoon on tärkeää löytyä tiedot kohteeseen saapumisesta ja sieltä poistumisesta, esimerkiksi onko alueelle liikennöivä bussi ja alueen pysäkki esteetön, missä ovat invapysäköintipaikat ja onko kulkusilta esteetön.

Kun kävijä on saapunut kohteeseen, on tärkeää, että hän voi palveluja hyödyntää ja osallistua samaan toimintaan kuin muutkin. Tässä kohtaa oleelliseksi siis tulee esimerkiksi saunan, pukuhuone-, pesu- ja wc-tilojen, leikkipaikan, markkinakojujen, sekä ravintolapalveluiden saavutettavuus ja esteettömyys. Ei auta, että vaikkapa suihkutiloissa on kaiteet ja suihkutuoleja, jos sinne päästäkseen on noustava portaita, tai leikkipuistossa on esteetön leikkiväline, jos välineelle päästäkseen on noustava hiekkalaatikon korkea reunan yli ja kelattava

pyörätuolia pehmeässä hiekassa tai markkinakojuun mahtuisi pyörätuolilla, mutta kojun edustalle on ajettu pehmeää haketta, jossa ei pysty pyörätuolilla kulkemaan. Tai jos pyörätuolilla kulkeva vanhempi tuo vaikka lapset lasten tapahtumaan, jossa kyllä on pyörätuolilava, mutta mukaan lavalle saa tulla vain yksi lapsi saattajaksi ja muu yleisöalue on peitetty pehmeällä hakkeella, ja siten vanhempi ei pääse lasten mukaan sinne muiden vanhempien tavoin.

Ketju ei saa katketa myöskään kotiinlähdön hetkellä. Esimerkiksi tapahtumissa on tärkeää tietää mistä portista kulkemalla pääsee sillalle, jonka kautta esteetön poistuminen on mahdollista. Esimerkiksi Taavi-sillan kautta ei tällä hetkellä pyörätuolilla tai rollaattorilla kulkeminen onnistu. Jos alueelta poistumiseen on erillinen pysäkki (siis ei sama kuin saapuessa), tulee pysäkillä olla selkeät opasteet. Jälleen on tärkeää, että tiedot aikatauluista ja linjan esteettömyydestä löytyvät helposti. On tärkeää myös tiedottaa mielellään jo saapuessa siitä, jos alueelta pitää omalla autolla poistua eri reittiä kuin on saapunut. Esimerkiksi kesän 2024 jazz-puistosta ei saanut autolla ajaa takaisin keskustaan saman sillan yli kuin oli saapunut, kun pyörätuolin käyttäjä oli halunnut nauttia hetken maisemista ja kelannut itse edellä sillan yli etelärannan puolelle. Avustajan piti tulla autolla perässä. Kun pyörätuoli ei ollut kyydissä, joutui avustaja poistumaan invaluvasta huolimatta autolla 8-tien kautta, joka aiheutti useiden kilometrien kierron ja jätti vammaisen henkilön pitkäksi aikaa ihmettelemään minne avustaja ja auto katosivat.

Esteettömyyteen on siis kiinnitettävä huomiota kokonaisvaltaisesti, ei ainoastaan fyysisesti paikan päällä, vaan myös viestinnässä ja markkinoinnissa. Mikäli yksikin ketjun kohta katkeaa, esimerkiksi esteettömyystietoja ei ole saatavilla, esteettömyys ei toteudu.

Esteettömät leikkivälineet

Esteettömiä leikkipuistoja on vielä kovin vähän, vaikka useammalle saavutettavia leikkivälineitä on olemassa. Tässä olisi erittäin hyvä mahdollisuus luoda puistoon esimerkiksi hiljainen tila, tuntoaistikokemuksia ja muita välineitä, joiden kohdalla leikkijän itsensä tai mukana olevan aikuisen pyörätuoli tai muu apuväline tai vamma ei haittaa leikkimistä.

Kulkureittien esteettömyys

Aiemmin kohdatuista saavutettavuusongelmista neuvosto nosti esiin esimerkiksi puuhakkeen, jonka käyttö kulkureiteillä tekee reiteistä kulkukelvottomia apuvälineiden kanssa liikkuvalla. Sähköpyörätuoli juuttuu haketetulle reitille ja manuaalipyörätuoli tai rollaattori eivät hakkeella liiku ilman vahvaa työntäjää. Haketta on käytetty myös lavan edustalla esimerkiksi Porisperessä ja lastentapahtumissa. On huomioitava, että esimerkiksi pyörätuolilla liikkuva vanhempi haluaa kävelevien lasten kanssa usein tavalliseen katsomoon, eikä pyörätuolilavalle, eikä lavalla välttämättä ole tilaakaan monelle lapselle. Samoin pyörätuolilla liikkuva aikuinen saattaa haluta nauttia konsertin tunnelmasta ystävien mukana eikä yksin pyörätuolikatsomossa.

Neuvosto ehdottaa, että tapahtumissa varataan puuhakkeeton kulkuväylä ja esimerkiksi yleisöalueilta myös jokin reuna apuvälineitä käyttäville. Väylä voidaan tehdä esimerkiksi levyistä tai siten, että kyseiselle reitille ohjataan vähemmän kulkua, jolloin se ei mutaannu ja haketta ei tarvita.

Taavi-sillan esteettömyys oli tullut myös vahvasti toivekartoituksissa esiin, tätä vammaisneuvostokin pitää erittäin tärkeänä. Nykyhetken luiskaratkaisu ei ole turvallinen edes lastenvaunuille, rollaattorille tai pyörätuolille se on aivan mahdoton.

Huomiona suunnitelmaluonnoksesta vammaisneuvoston keskustelussa nousi esiin huoli ”Rakennettu ranta ja näkymät” -kohdassa esitettyjen askelmien/tasopudotusten osalta. Näissä varmasti on tausta-ajatuksena tulvahallinta, mutta jos näitä pudotuksia/tasovaihteluja on sellaisella alueella, jossa oleskellaan eikä ainoastaan kuljeta varsinaista kulkuväylää pitkin, olisi pudotusten kohdalla tärkeää olla jokin kulkueste, kynnyks tai kontrastiväri-rajaus, jotta ne ovat selkeästi havaittavissa myös näkövammaiselle, esimerkiksi valkoisen kepin käyttäjälle ja jotta esimerkiksi pyörätuoli tai lastenvaunut eivät pääse näistä putoamaan.

Muita huomioita

Tulevien suunnitelmien osalta neuvosto toivoo huomiota kiinnitettävän myös siihen, että levähdyspenkkejä on riittävästi. Tämä mahdollistaa erilaisten liikkujien ulkoilun alueella.

Alueen siistiminen suunnitelmassa mainittiinkin ja neuvosto toivoo esimerkiksi kaupungin varastoaluetta peitettäväksi/maisemoitavaksi alueeseen paremmin sopivaksi nykyistä paremmin. Nykyinen aita ei toimi näköesteenä.

Rakkauspuistosta on pidetty ja sen kehittämistä toivotaan edelleen saavutettavin ratkaisuin.

Kun suunnitelmat tarkentuvat visiovaihetta pidemmälle, olemme mielellämme mukana avustamassa myös tarkemmassa suunnitteluvaiheessa, jossa pintamateriaalit, valaisinratkaisut ja muut tekniset käytännön ratkaisut tarkentuvat. Vasta siinä vaiheessa pystytään todellisuudessa arvioimaan esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumista käytännössä ja huomataan, jos on jotain, jonka voisi tehdä vielä toimivammin. On aina helpompaa ja taloudellisempaa korjata suunnitelmavaiheessa kuin valmiina, kun saavutettavat ratkaisut eivät välttämättä toteutuskustannuksiltaan edes eroa saavuttamattomista.

Porin vammaisneuvosto